

NABUCCO'YA BAĞLI KALIN

Oya EREN ÖZER

12.04.2009

ABD'nin Ankara Büyükelçisi Jeffrey, Türkiye'nin Rusya Başbakanı Vladimir Putin ile Güney Akım Projesi'ni imzalamasına sitem etti: Biz, Türkiye ve ortakları için Nabucco projesi doğrultusunda ilerlemenin doğru karar olduğuna inanıyoruz Rusya Başbakanı Vladimir Putin'in Ankara ziyareti sırasında, Nabucco projesine alternatif olarak değerlendirilen Güney Akım projesiyle ilgili atılan imzalar, Avrupa'nın yanı sıra ABD yönetimini de kaygılandırdı. ABD Büyükelçisi James Jeffrey, Moskova yönetiminin doğalgazı stratejik bir koz olarak kullanabileceği uyarısını yaparak, Türkiye'nin Rusya'yı by-pass eden Doğu-Batı koridoru projelerine sadık kalmasını bekledikleri mesajı verdi. ABD'nin Ankara Büyükelçisi Jeffrey, AKŞAM Ankara Temsilcisi Utku Çakırözer'e verdiği özel röportajda Rusya Başbakanı Putin'in Ankara ziyaretini de değerlendirdi. ARAP AMBARGOSU ÖRNEĞİ Rusya'nın doğalgazı sadece ticari bir ürün olarak değil aynı zamanda stratejik bir koz olarak da değerlendirme olasılığına dikkat çeken Jeffrey şunları söyledi: 'Burada da Avrupa'da da doğalgaza büyük ihtiyaç var. Önemli bir tedarikçi olarak, gazını en avantajlı koşullarda satmak Rusya'nın hakkı. Amerikan petrol firmaları da on yıllarca uluslararası piyasalarda, çıkarları açısından en iyi ticareti yapmak için uğraşmışlardır. Kaygımız şudur: Rus gaz sektörü devletin elinde olduğu ve Rusya çok güçlü bir bölgesel güç olduğu için, stratejik çıkarlarla ticari çıkarlar karışabilir. Bu nedenle bölgede gaz tedarikçisi ülkelerin ve hatların çeşitlenmesinden yanayız. Tedarikçiler ne kadar çeşitlenir, ne kadar farklı hatlar kurulabilir ve doğalgaz stratejik bir ürün olmaktan çıkıp, ticari bir ürün haline dönerse hepimiz mutlu oluruz.' İsrail'le Yom Kippur Savaşı'nın ardından Arapların uyguladığı petrol ambargosu ile benzerlik kuran Jeffrey, 'Yom Kippur savaşı sonrasında petrol 'stratejik bir silah' haline dönüştü. Ne Türk ekonomisi ne de ABD ekonomisi açısından çok mutlu günler değildi o yıllar. Bunu çözdük ve petrol fiyatları yükselse bile bunu absorbe edebilecek bir sistem yerleştirdik. Ticari bir temele oturdu. Kimse artık petrol gücü ile bir ülkenin diğerleri üzerinde haksız siyasi avantaj kuracağını düşünmüyor' dedi. TAAHHÜDÜ ALKIŞLADIK Benzer bir sistemin koşullarının Avrasya doğalgaz piyasalarında da oluşmasına büyük önem verdiklerini vurgulayan Jeffrey, 'Bu nedenle Türkiye'nin Nabucco'ya güçlü taahhüdünü alkışladık. Bu taahhüdün aynen korunacağına inanıyoruz. Nabucco bir gerçektir. Buna katılacak başka gaz tedarikçileri de olacaktır. Biz Türkiye ve ortakları için Nabucco projesi doğrultusunda ilerlemenin doğru karar olduğuna inanıyoruz' diye konuştu. ABD Dışişleri Bakanlığı'ndaki kariyeri boyunca dört kez Türkiye'de görev yapan Jeffrey, 'Burası ABD yönetiminde kabul edebileceğim tek görevdi. Eşim Gudrun'un benimle rahatlıkla olabileceği tek yer. Türkçe konuşuyor, burada yaşayabilir. Başka yerler de vardı Pakistan, Irak ve Afganistan gibi. Ama onun durumu böyle olmazdı. Ayrıca Türkiye'yi çok iyi biliyorum. Konuların çeşitliliği, toplum ve siyasi süreçlerdeki canlılık, burayı entelektüel olarak cazip kılıyor. Harika bir görev' dedi. CLINTON'IN 'TOP 7'Sİ' ABD Dışişleri Bakanı Hillary Clinton'ın, 15 Temmuz'da, ABD'nin tanınmış düşünce kuruluşlarından Dış İlişkiler Konseyi'nde yaptığı konuşmada Türkiye'yi küresel sorunların çözümü için birlikte hareket edecekleri 7 ülke arasına soktuğunu belirten Jeffrey, 'Bu karar, Başkan Obama'nın Türkiye ve Mısır'daki konuşmaları, Başkan ve Dışişleri Bakanı Clinton'ın göreve geldikleri günden beri Türkiye

politikalarını tamamlayan bir karardır. Türkiye'nin de aralarında olduğu 7 ÷lke ile işbirliğimiz bizim için çok önemli' dedi. Türkiye'nin konumunun uluslararası sorunların çözümünde önemli rol oynayacağı sinyali veren Jeffrey, 'Türkiye Güvenlik Konseyi üyesi olarak İran'ın nükleer silah yetenekleri ile ilgili yapılan ve sonbaharda daha da yoğunlaşacak tartışmanın da bir parçası' dedi. ABD Başkanı Obama'nın İran'la diyalog önerisini yaparken, en büyük kaygısının bu ÷lkenin nükleer silah yeteneğı olduğunu anımsatan Jeffrey, 'Eğer İran bu konuda farklı alternatifleri tartışmaya istekli değilse bir sonraki adımın ne olacağını söylemek zor. Ama şurası açık ki bu diyalog önerisi sonsuza kadar süremez' dedi. Türkiye'nin BM Güvenlik Konseyi'nin İran kararlarını destekleyen tutumuna karşın, Türkiye'de bazı kesimlerin 'nükleer silah sahibi bir İran görmek istediklerini' ifade eden Jeffrey, 'Bazı Türkler bunu istemiyor ama İran'ın bunun arayışında olup olmadığını sorguluyor. Bu konuda bizde hiç şüphe yok. Bu yöndeki bilgileri de oldukça sık Ankara'ya temin ediyoruz' dedi. 'EYE-TO-EYE' Türkiye ile ABD'nin Kafkaslar, Afganistan ve Irak konusunda çok yakın işbirliği içinde olduğunu vurgulayan Jeffrey, Dışışleri Bakanı Ahmet Davutoğlu ve bakanlık bürokrasisinin yürüttüğü Ortadoğu girişimleri için de 'Bütün konular olmasa bile -örneğin Hamas konusunu farklı değerlendiriyoruz-, girişimlerin büyük çoğunluğunda Ankara ile eye-to-eye (tam uyum içinde) bakıyoruz. Türkiye'nin enerjisi, çabaları ve istekliliğı birçok Ortadoğu sorunun çözümü yönündeki çabalarımızı tamamlayıcı niteliktedir' dedi. KONUTTA TÜRK MOTİFLERİ Büyükelçilik Konutu'nu da AKŞAM'a açan Jeffrey, bir önceki büyükelçiden kalan resim koleksiyonunu Amerikan sanatçılarının Türk motiflerinden esinlenerek yaptıkları tablolarla değiştirmiş. Çankaya Köşk'ünün karşısındaki Büyükelçilik Konutu'nun duvarlarını Minnesotalı ressam James Canaway'in 'Kapadokya' ile Floridalı ressam Margaret Ross Talbert'in Türk seramik sanatındaki mavi rengi kullanarak yaptığı deniz ve balık çizimleri süslüyor. SÖMÜRGE KORKUSU TÜRK halkının anketlere yansıyan ABD karşıtlığına ilişkin soruları da yanıtlayan Jeffrey, 'Hayal kırıklığına uğramıyoruz. Ciddiye alıyoruz. İnsanlar dürüst davranıyor. Bu sanırım, Osmanlı'dan bu yana dış güçlere duyulan ve tarihe dayalı şüphelerle bağlantılı. ABD'nin, 15. yüzyıldaki Avusturya-Macaristan İmparatorluğu ya da 19. yüzyıl İngiltere'si gibi davranarak Türk topraklarını ele geçirme, Türkiye'yi oyunlarına alet etme niyetinde olduğunu düşünüyorlar. İlişkilerde 2003 ile 2007 arasında bazı sarsıntılar da yaşandı. Bunlardan dönüş de kolay olmuyor. Önyargıları değiştirmek için yoğun eğitim programı sürdürüyoruz' diye konuştu. OBAMA İLE DÜZELECEK 2000'lerin başında ABD'ye ilginin yüzde 40-50 olduğuna dikkat çeken Jeffrey, 'Bu seviyelere çıkabiliriz' dedi. ABD Başkanı Obama'nın Türkler için en popüler liderlerden biri olduğunu kaydeden Jeffrey, 'Ratinglerini uzun süre koruyacağına, Amerika hakkındaki genel görüşleri de olumlu biçimde etkileyeceğine inanıyorum' dedi. BATI'YA YÖNELİŞ DEVAM EDİYOR SON 30 yıl içinde dört kez görev yaptığı Türkiye'de gördüğü en önemli özelliğın 'Batı'ya yönelik olduğunu belirten Büyükelçi, 'Turgut Özal'la başlayan Batı'ya entegrasyon süreci ondan sonra gelen tüm siyaset adamları ve son olarak Adalet ve Kalkınma Partisi liderliği bu sürece bağlı kaldı' dedi. SAKARYA'DA 'KURTULUŞ' GEZİSİ TÜRKİYE'nin her bölgesini ayrı ayrı sevdiğini kaydeden Jeffrey, en çok Kurtuluş Savaşı'nın geçtiğı yerleri gezmeyi sevmiş ve son altı ayda Sakarya ve civarındaki savaşın geçtiğı bölgeleri iki kez ziyaret etmiş. Jeffrey, 'Atatürk'ü 20. yüzyılın en etkileyici isimlerinden biri olarak görüyorum. Sadece iyi bir asker değil, aynı zamanda çok iyi bir siyasi lider ve uluslararası bir diplomat' dedi. Jeffrey, görev yaptığı iki şehir Adana ve Ankara'ya ise çocuklarını yetiştirdiğı şehirler oldukları için 'duygusal bağı' olduğunu söylüyor.